

Trpká životní epizoda v Hulín

Bylo to tehdy takové malé městečko. Pouze hrou válečného osudu stalo se, na necelý půlrok, mým dočasným domovem a prostředím života. Loučil jsem se v něm, s drásavými myšlenkami v nitru, naposledy se svým drahým otcem. Dnes mi po mnoha desítkách let připadá, že mi ukrojilo nejtvrdší kus životního osudu, nebo v něm prožité události mě na celý další život nesmazatelně psychicky poznamenaly.

Pro mě to bylo zrovna toto městečko s necelými pět tisíci obyvateli, ležící na železniční trati z Prahy do Bělčovic a z Ostravy do Kojetína, nacházející se 12 km severně Otrokovic a 6 km východně od Kroměříže?

Říjnový rok 1941/42 byl vrcholem naplněným provizoriem, vyplývajícím z útlaku německých okupantů a bouřlivé válečné doby. Tak se také stalo, že budova kroměřížského arcibiskupského gymnázia byla po útkem roku 1942 zabrána pro potřeby německého wehrmachtu a jeho důstojníků, mezi které jsem tehdy patřil, stáli před velikým otazníkem své další existence nevědouce, zda bude výuka v dalším pololetí ještě pokračovat. Po dlouhém jednání v průběhu prodloužených zimních prázdnin, tzv. uhelných, bylo vedením školy nalezeno náhradní nouzové řešení. Ubytování důstojníků bude v dalším pololetí realizováno v Hulíně a vyučování v zapůjčených učebnách stávajícího reálného gymnázia kroměřížského. Z nové organizace zcela pochopitelně vyplynulo mé denní dojíždění do školy z Hulína do Kroměříže. Bylo to v nouzovém řešení zcela nouzové, málo příjemné a vyhovující. Vzdělání důstojníků na kolika tisíců v počtu asi stopadesáti osob byli ubytováni ve velkém sále bývalé tlocvičny zrušené tlocvičny organizace Orel. V bývalé příjemné restaurační místnosti jsme měli namakány své studijní stolky, stravovat jsme se chodili do jídelny jakési dělnické svobodárny, obhospodávané církevní institucí a personálem řádových sester. Byla to, na tehdejší dobu, moderní dvoupatrová cihlová novostavba, postavená těsně před válkou vedle hulínského kostela se hřbitovem.

Denní režim nám začínal budíkem v 5,30, pokračoval ranní rozvízkou, ranní mší v kostele a snídaní. Potom následovala dost dlouhá cesta na hulínské nádraží a jízda vlakem do Kroměříže na vyučování, které začínalo v osm hodin a končovalo v půl druhé odpoledne. Potom zase jízda vlakem zpět do Hulína, oběd, studium a cca v 19,30 večer. Po ní hodina osobního volna a večerka. V sobotu bylo vyučování o něco kratší, v neděli dopoledne jsme se zúčastňovali dopoledních bohoslužeb v místním kostele a odpoledne podnikali společné vycházky do okolí. Den za dnem, pod církevním dozorem s monotónně se opakujícím stereotypem.

Když táta po útkem února vezl do Hulína, vypůjčil si na kole u nádražní trakařů trávu, naložil zavazadla a tak jsme spolu pokračovali tu značnou vzdálenost mezi nádražím a městem. Bylo mi tehdy dost k smíchu, že táta - bývalý válečný generál - v městečském oblečení s kloboukem na hlavě táhne před sebou po nerovné hulínské koleji drkotající a ryze venkovské jednostopé vozidlo. On to však doprovázel s jemu vlastními humornými poznámkami, že ze mě okamžitě padala tíse z nového a neznámého mi dosud prostředí. Na svého drahého tátů jsem pohlížel s úctou a respektem, jako na svého staršího, byť přísného kamaráda.

Čas plynul, zdánlivě v těchto zedivých dnech denního dojíždění, ale současně rychle a neúprosně až k vrcholnému bodu svého dramatu. Během každodenního putování za v domostmi mě fascinoval parní provoz na hulínském a kroměřížském nádraží, davy

proudících lidí a také u0 i hezké tvá e dívek, které jsme ve svém neustálém chvatu potkávali. Zvlázt ta jedna, p ekrásná blondýnka, která dojí0d la do n které z krom í0ských zkol, upoutávala mou pozornost a provokovala mé nesm lé pokusy k navázání kontaktu. Vídali jsme se ve sp chu, jen s málo prom nlivou pravidelností, ale naze sv ty byly sob na hony vzdálené. Mé oble ení bylo skromné, rozhodn ne podle panující módy. Nej0iv ji si pamatuji své boty, bývalá komisi bagan ata, která, vzdor své odolnosti, bývala v podpatcích sezlapaná a ob as se zlomysln se zklebícím s0ralokem%00 vp edu. Byl vzak válka, obutí bylo tehdy jedním z nejo0ehav jzích úzkých profil a mn svou trvanlivostí celkem vyhovovalo, nebo oprava bot nebyla rovn 0 zále0itostí zrovna jednoduchou. V letním období jsem dokonce m l sv j zlepzovák a obouval se do bot bez pono0ek, ím0 mi odpadávaly starosti s jejich nenávid ným látáním. Jinak jsem byl zcela normálním dob e fyzicky vyvinutým klukem, 0ákovským Sokolem odchovaným a sportovně zalo0eným, spíše hubeným ne0 vykrmeným, ale s citlivou duží pro vnímání krás i chmur ve svém bezprost edním okolí. Hochem s vyvinutou hloubavostí, ale i intuicí, 0e lidstvo pro0ívá mimo ádn vá0nou dobu, produkující jakési vnit ní nap tí na ka0dém kroku. Jak by také ne, kdy0 jsem si denn na huliánském nádra0í kupoval ranní noviny, hlavn kv li zadní sportovní stránce, ve kterých nebylo mo0né p ehlédnout vále né informace i domácí hr zy. Kdy0 v dob stanného práva hlásily rozhlasové m stské tlapa e nová a nová jména k smrti odsouzených osob. V drá0ním provozu se to jen hem0ilo vojenskými transporty, v Krom í0i byla silná n mecká posádka a také rozhlas vytruboval do vzech kout sv ta vzechna n mecká vít zství. To málo co jsem z politického 0ivota znal z d ív jzka, bylo nyní vse obráceno o 180 stup . N mecko se stalo szárukou% nazeho z astného 0ivota a budoucnosti, naze bývalá republika byla historickým omylem a její prezident zrádcem svého národa. Jen slova a názory rodi a dobrých známých, hlavn vzak mého moudrého otce, posilovaly duži a dávaly 0ivotu správný sm r.

Nevlídné, sychravé a blátivé dny p edja í kone n pominuly a na cesty do zkoly svítilo 0ivotadárné slunce. P izel vzak konec dubna a náhle jsem onemocn l. Zprvu siln nachlazen, ale pozd ji s p íznaky zápalu plic. Vysoké hore ky, úporný kazel a bolesti na prsou. Le0el jsem na nazí domácí ozet ovn , umíst né ve druhém poschodí budovy, kde jsme se stravovali, ozet ován ádovou sest í kou a ob as docházejícím léka em z m sta. Za t chto okolností se p íblí0ila ned le 3. kv tna 1942, na kterou jsem se, v samot skromného pokojíku, moc t zil. Na tento den

mi byla písemn ohlázena návzt va z domova. Byl krásný den jara, plný slunce. Otev eným oknem pronikala do pokoje omamná v n kv t a lov ka se zmoc oval, jako pozd ji tolikrát v dalším 0ivot , pocit radosti z p írodní obrody, nad je a o ekávání n eho krásného, velkého a dosud nepoznaného. Povahoví snílci jsou na tom pochopiteln nejh e, proto0e se vznázejí, zatímco by se m li rad ji dr0et u zem a vyvarovat se následnému zklamání. Co jsem vzak vlastn znal ze zpatností a praktik sv ta, ve svých, dosud nedovrzených trnácti letech?

Do mého nemocni ního pokoje se nesly tóny, tehdy do omrzení z gramofon p ehrávaných skladem lidové dechovky: %letelí ek u vody s a sNed lej si z toho nic, 0e chodím za jinou!% Jejích náp v í slova pronikaly tenkými zdmi ze sousedních pokoj s ubytovanými mladými d lníky. Bylo mi náhle moc smutno, proto0e hodiny ukazovaly tém tvrtou hodinu odpolední a nikdo ze zlínského domova nep ícházel. Cítil jsem se opuzt ný a podvedený, sám a sám se svou nemocí a bolestným p emýzlením. A tu najednou se pomalu otevírají dve e pokoje a dovnit se nejd íve sune hlava mého táty. Ano, p izel. Vlak ze Zborovic, kde prý byl jeztn co za izovat, m l zna né zpo0d ní. P edává mi n kolik domácích dobrot a vyjednává s jeptizkou, zda si s ním mohu jít, s ohledem na p kné a teplé po así, sednout na chvíli ven. A skute n jdeme. P ed domem jsou vzechny lavi ky bohu0el návzt vami obsazené, ale táta si ví v0dy rady. Za

domem je malá zahrádka se stromy bohatě obalenými květy a bujnou jarní vegetací. Bere tam ležící Oebík, staví jej podél ní k domovní zdi a oba potom usedáme vedle sebe, jako párek ptáka na vtví. Jsme sami, nikým a ničím neruzeni.

Co jsme si tenkrát, skoro celé dvě hodiny spolu povídali? Jak rád bych dneska jezt znal všechny detaily nazeho dnešního rozhovoru! Pamatuji si pouze dobře, že otec mluvil o válnosti doby, o lidské státnosti a sebeobětování ve prospěch dobré věci, o estnosti a naději v obrátce k lepšému, o neustálém boji člověka sám se sebou, o opatrnosti ve slovních projevech v současně době, o lidských zpatnostech a zlobě, o tóce nemocné bábuzce doma ve Zlíně, o sestře v Praze, o nazem domku ve Zborovicích a o ekávané úrodné zni na jeho zahrádce. Ptal se mne na příbuzné nemoci, na osobní zážitky, radosti a problémy. Potřil konstatováním, že vze zlé v životě zase přejde, že se brzy uzdravím a do kámbližích se letních prázdnin. Seděli jsme tam tehdy vedle sebe jako dvě kuřata na jednom bidélku. Oebík, květy kolem voněly, vely bzučely svou pracovní píse. SA se stane cokoliv, musíš být státným a správným klukem% ekli mi tehdy táta přilouení. Dovedl m jezt nahoru do mého pokoje a spchal na vlak ke Zlínu. Chudák jezt nevěděl, že ho doma eká zlovstný doporuěný dopis s výzvou brněnského gestapa k výsledku, a že maminka již poslala do Brna telegram, že se otec dostaví o dva dny později, protože nebyl v době písemného povolání poztou práv doma. Ani jeden z nás oně slunně nedle nepomyslel na to, že se spolu vidíme, tváří v tvář, naposledy. Kolikrát jsem od těchto dob v duchu opřtyto okamžiky rok za rokem v duchu znovu prožíval a rozebíral! Určitý úsek života musí vřak být, zcela zákonitě úsekem posledním, by sebesmutnějším Do týdne jsem se uzdravil a opř zapadl do opakujícího se hulínského životního rytmu. Plynuly dny května, schylovalo se k bouři. Ve středu 27. května 1942 udeřil blesk, následován nepředstavitelnou smrtí krvavého teroru rozpoutaného nacistickou protektorátní mazinérií. Atentát na zastupujícího protektora Reinharda Heydricha! Den, ozáěný jarním sluncem, prosvětlěný navíc hrdinským inem s. voják ze zahraničí a mnoha domácích eských vlastenc. Byl to et z událostí, vykováný lidskou odvahou a vřilí odporu v dusné atmosféře válěných dn. V dle jsem dobře, co vze je v sázce, spíše jsem to vřak intuitivně vycítil, nebo mé v domosti jezt nedovržených trnácti let nemohly poskytnout platformu vřilého politického rozhledu. Stařily vřak plně k tomu, abych si plně uvědomil válnost chvíle. Zvláště poté, kdy mi maminka v dopise sdělila, že je otec od úterý 5. května vřněn v Brně a vřzetován gestapem. Následovaly všechny, historicky dobře známé události jako dle sledek atentátu: stánné právo, vyhlázené na celém území Protektorátu echy a Morava, Heydrichova smrt na Bulovce ve třetek 4. ervna, vyhlázení Lidic ve středu 10. ervna a nakonec 18. ervna obléhání pražského pravoslavného kostela v Resslově ulici, nerovný boj parazutistů a jejich hrdinská smrt. Všechny tyto události jsem pozorně sledoval v denních novinách a v hlavě mi vřilo mnoho starostlivých a bolestivých otázek. Co všechno bude následovat, jak se bude dále vyvíjet německá pomstychtivost? Nebudou-li pachatelé atentátu nalezeni do určeného termínu, nezaslouží si eský národ pražádné ohledy a každý desátý občan bude zastelen% vyhrožovala úřední místa. To byly mé denní myšlenky cestou do zkoly, při vyuování i v době volna. Duzevní rozpokoení tehdejších zkoláků, oslabované nebo naopak stupované podle jejich duzevního rozhledu, vřplosti a také rodinného zázemí. Byl jsem si přede vřím dobře vřdom toho, že jednou z prvních obřtí odvety m že být m je, gestapem vřněný otec.

Před úderem okupantů přizla vřak jezt jiná bolestná rodinná událost. V sobotu, 6. ervna 1942, zemřela po dlouhé a vyerpávající nemoci otcova druhá matka Ludmila, naze milovaná bábuzka. babunka. Stonala se srdeční chorobou již celý rok a poslední dobou byla stále upoutána na loko. Prožívala. chudinka. při své citlivé povaze a matešské péři otcovo zatění snad nejhě z celé nazí rodiny, jakoby přesnřtuzila,

k jakému konci povede. Když jsem byl doma do Zlína ve dvou volných dnech Svatodušních svátků v neděli 24. a pondělí 25. května, tj. již v době otceva pobytu v Brně, přivítala mě na svém lůžku usedavým pláštěm a skoro předpovědí, že otceva Nacisti určitě zabijí. Když jsem uviděla, byla bolestivou předtuchou mateřského srdce ran na dvojnásobně. Nenazla sílu ji skrýt ani před svým milovaným vnoučkem. Je zajímavé, jak si nikdy nedovoloval, ani po několika desítkách let, dovést ve svém domě předpověď vybatit tu neopakovatelnou atmosféru osudových okamžiků svého otce. Přijel jsem z Hulína doma v sobotu 23. května před polednem a babunka byla sama doma. Zpola ležela, zpola seděla na svém lůžku v prostorném obývacím pokoji nahoře bytu na zlínském Tomázově. Seděla mi, že maminka není doma, protože musela ráno, na předvolání gestapa, také odjet k výslechu do Brna. Moc prý se

bojí, že ani ona se nám nevrátí. Bylo to pro mě velikým a truchlivým překvapením, násobené babuninými obavami a pláštěm. Sestra Jindřizka byla v tuto pohnutou dobu také mimo domov, v pražském penzionátě jazykové školy. Velmi se nám veškeré ulevilo, když se maminka z Brna vrátila. Unavená, ale potěšená skutečností, že otce viděla a dokonce s ním - za přítomnosti strážnice - i mluvila. Vyžadovala nám jeho pozdravy a vroucí políbení. V tyto svatodušní dny jsem nazí drahou babunku viděl a políbil naposledy.

Za čtrnáct dní jsem z Hulína cestoval na její pohřeb. Byl to tenkrát moc smutný válečný okamžik, když jsem její rakev se dvěma strýci a pouze s jedním zástupcem pohřební služby spouštěl do první vykopané hrobu. Pohřebním vozem přijel s rakví pouze idi - majitel pohřebního ústavu souasně - a farář zlínské církve eskomoravské husitské. V každém z přítomných klíčily obavy a nevyslovené myšlenky, v jakém rozpoložení se asi právě v nacistickém Německu nachází syn pohřbený. Maminka mu ihned její smrt oznámila do Brna telegramem, s bláhovou nadějí, že ho gestapo na pohřeb matky pustí. Lidskost však nebyla programem těch, kteří vraždí. Onen strohý telegrafní blanket se řízením neúprosného osudu stal dvěma měsíce po násilné smrti nositelem otcových posledních slov rodině na rozloučenou.

Na pohřeb se sjeli otcovi bratřenci a strýcové, přiznali dobří známí ze Zlína, kteří se nebáli ústí na pohřeb matky v znečištěné vlastence. Obad se odehrával pod listnatým překrovem hřbitovních stromů, za horkého dne 9. června 1942, veškeré hodiny odpoledne. Smutně hosty jsem našel i kilometry od Zlína vzdálený hřbitov vedl sám, dobře mi známými lesními zkratkami. Bydleli jsme tehdy na Tomázově, svobodárně pro absolventy Bažiny školy práce, vybudované na pokraji lesa ve svahu na jižním okraji Zlína. Po pohřbu přede domácím posezením a skromným válečným občerstvením jsme rozebírali a komentovali lidské osudy, válečné události i hrůzné skutečnosti života pod německou okupací. Potom se hosté vlakem rozjeli do svých domovů a já se vracel do Hulína ke školním povinnostem. Kdykoliv jsem později stanul u babunina hrobu na zlínském lesním hřbitově, vždy se mi tehdejší smutný den pohřbů prožitých v celé své zářící tragické znovu vybavoval. Letos znovu, již po čtyřiceti letech. Někdejší poslední hrob na samém západním konci hřbitova je dnes obetkán spoustou neboť dalekých. Jen nedaleký vysoký kamenný kříž na centrální severojižní hřbitovní cestě zstal mým svědkem válečné historie.

Po Heydrichovské smrti byl německými okupanty rozpoután dosud nevídaný a dnes téměř představitelný teror. Noviny v černě rámovaných sloupcích přinázely každým dnem nová a nová jména stannými soudy k smrti odsouzených osob. Buď za schvalování atentátu, nebo za jiné nepřátelské činy. Nelze v těchto slovy vylíčit, co se v lidských nitrech tehdy odehrávalo. Nebylo dne, aby se lidé nedozvídali o dalším a dalším otěsněném barbarství dvacátého století, páchaném na českém národě a lidstvu vůbec.

V této dusné atmosféře červnových dnů se přiblížila i osudná neděle 21. června 1942. Podle kalendáře den sv. Aloise, podle oddacího listu jubilejní den otceva a

matina s atku. Nevím u0 pro , ale na stejnou ned li mi maminka ohlásila svou návzt vu Hulína. Vzдор svému neradostnému d tskému rozpolo0ení jsem se p esto velmi t zil na naze setkání. Byl jasný a teplý ervnový den, kdy0 matka ráno do Hulína p ijela. Dopoledne v 10 hodin se v místním kostele konala tzv. hrubá zpívaná mze, pro nás jako 0áky arcibiskupského gymnázia povinná. P emluvil jsem matku, aby se této mze zú astnila také s poznámkou, 0e celé odpoledne budeme mít pro sebe volné. Hulínský kostel, vybudovaný v pozdn románském slohu ji0 v polovin 13. století a pozd ji barokn p estav ný, poskytoval p íjemný chládek a zvláztní atmosféru k mimo ádnému rozjímání. **Z istajasna výak náhle maminka omdlela.** Byla ihned polo0ena na kostelní lavici a jedna z ádových sester ji ob tav k ísila. Dodnes neumím pochopit a nechápala to nikdy ani maminka, jak se to mohlo stát. V0dy dosud matka hý ila zdravím a p ekypující energií! Do podobného stavu bezv domí upadla, ve svých dvaa ty iceti letech poprvé. Chvilková její nevolnost vzak záhy odezn la a mdloba pominula. Po ob d potom následovala naze smluvená procházka m stem a jeho nejbli0zím okolím. Nebyla vzak v bec veselá, spíše naopak. Jakoby n jaká nevyslovená tíha le0ela na nás obou. Po t etí hodin odpolední se na hulínské návsi objevil dlouhý poh ební pr vod. Vedle vranými ko mi ta0eného vozu s rakví krá el snad tucet dru0í ek, stuhy na v ncích a kyticích byly bílé. Nad skonem pravd podobn velmi mladého lov ka tekly slzy proudem. Hudba tesknými melodiemi doprovázela toto smutné p edstavení, z nám stí a0 ke kostelu se h bitovem. Bylo nám ob ma moc smutno, vzдор tomu, 0e jsme poh bívaného nebo0tíka neznali. Jakoby na nás le0elo n co dosud nevysloveného, ale ji0 dokonaného.

Poh ební pr vod nakonec zmizel v kostele a my jsme se dali na cestu z m sta ven sm rem k nádra0í, ze kterého m la maminka po devatenácté hodin odjí0d t dom do Zlína. Naproti nádra0í dále v polích byla tehdy osam lá vilka hulínského zahradníka, kterou jsme navztívili. Koupili jsme n kolik erstvých kedluben, které jsem v0dy jako dít zbo0 oval. I ten zahradnický domek mi potom na dlouhá léta nesmazateln splynul s neveselými zá0itky onoho ned lního dne. Kdy0 jsem se s mámou na nádra0í lou il, v bec jsme jezť netuzili, co p inese zít ejzí den0 .

Pond lí ráno, dne 22. ervna 1942, bylo jako ka0dé jiné, vzední. Chvátali jsme do zkoly, vlak z Hulína jel asi v 7,15 a já jsem si jako ka0dým dnem sta il jezť koupit své obvyklé noviny - Moravské slovo za 40 halé . Proto0e vlak z Byst ice p/H. do Krom í0e jezť nep ijel, za al jsem si noviny prohlí0et. Na první stran bylo oznámení o dobytí Sevastopolu a Tobruku n meckými vojsky, ale také rozsáhlé sd lení, 0e pachatelé atentátu byli kone n dopadení a zneškodn ni, dokumentované fotografiemi Kubize a Gab íka. V zlov stn tu n erném orámování pravého dolního rohu byly ty i rozsudky smrti pra0ského stanného soudu. Na poslední sportovní stránku novin jsem v tom okam0iku zapomenul a instinktivn oto il list na druhou jejich stránku. **V tom okamýiku mi jakoby zd ev n ly nohy. Polil mne studený pot a srdce se rozbuýilo zu ivým tlukotem. Pod prvním po adovým**

íslem ortel smrti brn nského stanného soudu v levém horním rohu tu, ýe na základ vneseného rozsudku stanného soudu byl k smrti zast elením odsouzen Zahálka Otakar, generál bývalé esko Ě slovenské armády, narozený 30. 9. 1891, bytem ve Zlín . Odsouzený byl ve spojení s osobami, které m ly ú ast na inech nep átelských ízi. Pod dalzími po adovými ísly za ním jezť 11 dalzích osob, z nich 5 d stojník s. armády.

Nelze slovy vylí it a nikdo ze sou asník dnes pln nepochopí, co se tehdy v mém nitru vzechno odehrávalo. Nevím ani, jak jsem nasedl do vlaku, co se ten den vyu ovalo a jak jsem se dostal ze zkoly zp t do Hulína. A0 odpoledne si mne ze studovny zavolal náz t ídní profesor . kn z P. Ťkrázek do svého kamrlíku vedle studovny (bývalého vý epu orelské restaurace), aby mi vze zetrn oznámil a m ut zil. Byl velmi p ekvapen, 0e jsem

si vzal sám p e etl v novinách. Pamatuji si velmi dobře, že jsem se z jeho pokoje vytratil na rozlehlý dvůr bývalé orlovně, vylezl na jeden z nejvyšších mohutných kaštánů tam rostoucích a na něm, v zátěži tvrdých a rozkvetlých již hroznovitých bílých květů, sedl jen sám se svými tíravými myšlenkami až do večera. Mám představený o mně dobře v díle, ale takto jsem nevyrušoval. Myslím si dnes, že jsem během tehdejšího svého rozjímání, ve srovnání s ostatními spoluobčany, před sebou měl asi o několik let. V duchu jsem prožíval s tátou vše, co ho potkalo a v hluboké lítosti a vzdoru si umínil, že zbraň, která mu byla smrtí v boji za svobodu lidstva a státní samostatnost odejmuta z ruky, zvednu jednou také sám.

Souvislosti s nedělními zážitky za přítomnosti maminky v Hulíně byly nyní jasně ohraničené. Její mdloba v dopoledních hodinách, odpolední smutný pohled a nevysvětlitelná tíse v nás. Když jsme se později dozvěděli, že otec byl stanným soudem odsouzen v sobotních dopoledních hodinách a že vydechl naposled onoho nedělního dopoledne, mohli jsme se právem domýšlet, že na teorii předložení usilovných myšlenek na dálku může být něco reálného.

Další dny v Hulíně plynuly ticho. Nebyly pro mě jako pro ostatní mládež v období před koncem školního roku radostné, vidina letních prázdnin byla mlhavě rozmazaná. Ani mamino sdělení, že gymnaziální kvartu budu od září absolvovat již ve Zlíně, mě nijak netránilo. Vzhledem k tomu také nebyl vzem válečným i poválečným hrůzám konec. Naše rodina byla otcovým osudem poznamenána až do květnového osvobození, po únoru 1948 opatřena ze zcela odlišných politických důvodů.

Když jsem se letos, po čtyřiceti letech, na známá místa v Hulíně díval, prožíval jsem vše v duchu znovu. I kulisy tehdejších událostí tam zůstaly. Znovu kdejší orelské tlocvičny a restaurace je závodní klub TOS Národní, v budově nazí jídelny a marodky poliklinika OÚNZ. Kostel se nezmenil v bezvýrazného města narazuje jen pruboná, silně frekventovaná silnice Valašské Meziříčí. Kromě Brna. Také hulínské nádraží a železniční křižovatka nedoznaly podstatných změn. Kolikrát jsem tudy ve svém životě později projel, vždycky za stejných myšlenek a ve stejném duševním rozpoložení. I dnešní den je symbolický. Píšu na PC a je mi právě 78 let ...